

สภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร  
Budget Management Conditions Based on Good Governance Principles  
of School Administrators in the Schools under the Secondary  
Educational Service Area Offices in Sisaket and Yasothon

ปรัชญากร อินทร์วัน ประกาศิต อานุภาพแสนยากร และสุรศักดิ์ ศรีกระจำง  
Pratyagon Inwan, Prakasit Anupapsanyakorn and Surasak Srikrachang

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ  
Educational Administration, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University  
E-mail: pratyagon.inwa62@sskru.ac.th

Received: August 17, 2021; Revised: February 6, 2022; Accepted: February 8, 2022

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณด้านตำแหน่ง ประสพการณ์ในตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 83 คน ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ จำนวน 249 คน รวมทั้งสิ้น 332 คน โดยผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสอบถามปลายเปิดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.969 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ใช้สถิติการวิเคราะห์การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือหลักความมีส่วนร่วม
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ ที่มีต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมพบว่า ด้านประสพการณ์ในตำแหน่งมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ด้านตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน
3. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ปัญหาส่วนมากบุคลากรขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรและการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าในสถานศึกษาแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเสนอให้มีการ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้บุคลากรใช้ทรัพยากรและงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ มากที่สุด

**คำสำคัญ:** การบริหารสถานศึกษา งบประมาณ ธรรมนูญ

### Abstract

The objectives of the research were to study budget management conditions based on good governance principles of school administrators, compare the opinions of the school administrators and the teachers working for the position budgets, the position experiences, and the school sizes, and study problems and guidelines for developing the budget management based on the good governance principles of the school administrators in the schools under the Secondary Educational Service Area Offices in Sisaket and Yasothon. The samples used in the research were 83 school administrators and 249 teachers working for the budgets in a total of 332 people. The researchers used all of the population to be the target group in the study. The instruments used to collect data were a five-rating scale questionnaire and an open-ended questionnaire with the reliability of 0.969. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. In the comparison of the difference between the variables, the researchers used the analytical statistics: t-test, F-test, and pair comparison by using Scheffe's method.

The research findings were as follows.

1. The management conditions based on the good governance principles of the school administrators in the schools under the Secondary Educational Service Area Offices in Sisaket and Yasothon in the overall was at the highest level. The aspect with the highest mean score was the participatory principles.

2. The findings of the comparison of the opinions of the school administrators and the teachers working for the budgets towards the budget management conditions based on the good governance principles of the school administrators in the schools under the Secondary Educational Service Area Offices in Sisaket and Yasothon in the overall showed that the position experiences were different with the statistical significance at the level of .01 while the position and the school sizes were not different.

3. The problems and the guidelines for developing the budget management conditions based on the good governance principles of the school administrators in the schools under the Secondary Educational Service Area Offices in Sisaket and Yasothon were found that the most problems were caused from the staff lacking of awareness in using resources and budgets valuably in the schools. The guidelines for developing, the school administrators proposed that the activities should be arranged to create understanding and stimulating the staff in using the resources and the budgets valuably and effectively at the highest level.

**Keywords:** School Administration, Budget, Good Governance

## บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สมบูรณ์ เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นจึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยมีการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนให้สามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 มาตรา 45 ได้บัญญัติไว้ว่าให้รัฐต้องดำเนินให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสนับสนุนให้การศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

จากสถานการณ์การควมรวมของสถานศึกษาขนาดเล็ก ปัญหาที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประสบเกี่ยวกับสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น คือการที่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่จำนวนมากนั้นไม่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพ และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากภาวะประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาเด็กนักเรียนออกกลางคัน และการเลือกทำงานหลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่งผลทำให้ขนาดของโรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น ค่าใช้จ่ายนักเรียนต่อหัวสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณในจำนวนที่มากกว่า หรือจ่ายแพงกว่าในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก (สุรเดช โสมบุญตร, 2560) ช่วงเวลาที่ผ่านมามีพบว่า สถานศึกษา ครูและนักเรียนที่ได้มาตรฐานระดับเกณฑ์อยู่ในระดับต่ำ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้และส่วนน้อยอยู่ในระดับปรับปรุง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่วนหนึ่งมาจากความไม่เสมอภาคทางการศึกษาการจัดสรรงบประมาณและกำลังคน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการรับบริการทางการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในชนบทจะได้รับงบประมาณในการจัดสรรน้อยกว่า รวมทั้งปัญหาขาดแคลนครูทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ คนที่เรียนเก่งสนใจมาเรียนครูลดลง เพราะหันไปประกอบอาชีพอื่นที่ให้ค่าตอบแทนมากกว่า ครูสอนไม่ตรงตามคุณวุฒิ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้คุณภาพของครูอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องแก้ไขเพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิผล (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารงานงบประมาณตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านตำแหน่ง ประสิทธิภาพการทำงานในตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นหลักในการพัฒนาวิธีการบริหารจัดการการศึกษาการบริหารจัดการบุคลากรให้มีคุณภาพ การกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการงบประมาณ การนิเทศ ติดตามการดำเนินงานนำข้อมูลที่ได้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณด้านตำแหน่ง ประสิทธิภาพในตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยประชากรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 83 คน ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ จำนวน 249 คน รวมทั้งสิ้น 332 คน โดยผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นตัวอย่างในการศึกษา

**ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย** ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

#### ตัวแปรต้น

ประกอบด้วยปัจจัยด้านตำแหน่งได้แก่ 2 กลุ่ม คือ

1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ

ปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) น้อยกว่า 5 ปี 2) 5-10 ปี 3) มากกว่า 10 ปี

ปัจจัยด้านขนาดสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1) สถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 359 คน ลงมา 2) สถานศึกษาขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 360-1,079 คน 3) สถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,080-1,679 คน และ 4) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป

**ตัวแปรตาม** ประกอบด้วยปัจจัยหลักธรรมาภิบาลได้แก่ 1) ด้านนิติธรรม 2) ด้านคุณธรรม 3) ด้านความโปร่งใส 4) ด้านการมีส่วนร่วม 5) ด้านความรับผิดชอบ 6) ด้านความคุ้มค่า

#### ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาระเบียบวิธีการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 3.1 การจัดทำและเสนอของงบประมาณ 3.2 การจัดสรรงบประมาณ 3.3 การตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 3.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 3.5 การบริหารการเงิน 3.6 การบริหารบัญชี 3.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยบันทึกเสนอบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการตอบแบบสอบถามออนไลน์จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณในสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่าง เมื่อได้รับการตอบแบบสอบถามแล้วจึงตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ใช้วิเคราะห์สภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร การทดสอบที (t-test Independent Sample) และการทดสอบเอฟ (F-test) และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้วิธี Scheffe method โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติใช้วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ ด้านตำแหน่งประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

### ผลการดำเนินงานวิจัย

1. การศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ดังแสดงในตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดย ภาพรวมรายด้าน

| รายการ               | ระดับความคิดเห็น |     |           |
|----------------------|------------------|-----|-----------|
|                      | $\bar{X}$        | S   | แปลผล     |
| 1. หลักนิติธรรม      | 4.82             | .32 | มากที่สุด |
| 2. หลักคุณธรรม       | 4.84             | .33 | มากที่สุด |
| 3. หลักความโปร่งใส   | 4.82             | .30 | มากที่สุด |
| 4. หลักการมีส่วนร่วม | 4.85             | .29 | มากที่สุด |
| 5. หลักความรับผิดชอบ | 4.84             | .27 | มากที่สุด |
| 6. หลักความคุ้มค่า   | 4.80             | .30 | มากที่สุด |
| รวม                  | 4.83             | .25 | มากที่สุด |

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงาน

งบประมาณสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ หลักความมีส่วนร่วม

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณที่มีต่อการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ดังแสดงในตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณที่มีต่อการบริหารงาน งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตาม ตำแหน่ง

| หลัก<br>ธรรมาภิบาล    | ตำแหน่ง                      | $\bar{x}$ | S   | t       | P-value |
|-----------------------|------------------------------|-----------|-----|---------|---------|
| 1. หลักนิติธรรม       | ผู้บริหาร                    | 4.88      | .28 | 2.309*  | 0.022   |
|                       | ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ | 4.80      | .34 |         |         |
| 2. หลักคุณธรรม        | ผู้บริหาร                    | 4.86      | .28 | 0.683   | 0.495   |
|                       | ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ | 4.84      | .35 |         |         |
| 3. หลักความโปร่งใส    | ผู้บริหาร                    | 4.88      | .28 | 2.011*  | 0.045   |
|                       | ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ | 4.80      | .31 |         |         |
| 4. หลักความมีส่วนร่วม | ผู้บริหาร                    | 4.86      | .31 | 0.247   | 0.805   |
|                       | ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ | 4.85      | .29 |         |         |
| 5. หลักความรับผิดชอบ  | ผู้บริหาร                    | 4.91      | .26 | 2.519*  | 0.012   |
|                       | ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ | 4.82      | .27 |         |         |
| 6. หลักความคุ้มค่า    | ผู้บริหาร                    | 4.87      | .30 | 2.586** | 0.010   |
|                       | ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ | 4.78      | .30 |         |         |
| รวม                   | ผู้บริหาร                    | 4.88      | .24 | 1.956   | 0.051   |
|                       | ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ |           |     |         |         |

\* ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

\*\* ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงานงบประมาณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ภาพรวมพบว่าตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 3** เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณที่มีต่อสภาพ  
การบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

| ข้อ<br>ที่ | รายการ                | แหล่งความ<br>แปรปรวน              | SS                        | df              | MS             | F        | P-Value |
|------------|-----------------------|-----------------------------------|---------------------------|-----------------|----------------|----------|---------|
| 1          | หลักนิติธรรม          | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.861<br>33.388<br>34.249 | 2<br>329<br>331 | 0.430<br>0.101 | 4.240*   | 0.015   |
| 2          | หลักคุณธรรม           | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.464<br>35.833<br>36.296 | 2<br>329<br>331 | 0.232<br>0.109 | 2.128    | 0.121   |
| 3          | หลักความ<br>โปร่งใส   | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 1.036<br>28.907<br>29.944 | 2<br>329<br>331 | 0.518<br>0.088 | 5.898**  | 0.003   |
| 4          | หลักการมีส่วนร่วม     | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.335<br>27.966<br>28.302 | 2<br>329<br>331 | 0.168<br>0.085 | 1.973    | 0.141   |
| 5          | หลักความ<br>รับผิดชอบ | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.859<br>23.258<br>24.117 | 2<br>329<br>331 | 0.429<br>0.071 | 6.074**  | 0.003   |
| 6          | หลักความคุ้มค่า       | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 1.904<br>27.834<br>29.818 | 2<br>329<br>331 | 0.992<br>0.085 | 11.726** | 0.000   |
| เฉลี่ย     |                       | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.612<br>20.562<br>21.174 | 2<br>329<br>331 | 0.306<br>0.062 | 4.897**  | 0.008   |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่  
งานงบประมาณ ที่มีต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม มีความ  
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส  
ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้าน  
หลักนิติธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4** เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ ที่มีต่อการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ภาพรวมจำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา

| ข้อ<br>ที่ | รายการ                | แหล่งความ<br>แปรปรวน              | SS                        | df              | MS             | F       | P-Value |
|------------|-----------------------|-----------------------------------|---------------------------|-----------------|----------------|---------|---------|
| 1          | หลักนิติธรรม          | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 1.907<br>32.342<br>34.249 | 3<br>328<br>331 | 0.636<br>0.099 | 6.448** | 0.000   |
| 2          | หลักคุณธรรม           | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 1.336<br>34.960<br>36.296 | 3<br>328<br>331 | 0.445<br>0.107 | 4.179** | 0.006   |
| 3          | หลักความ<br>โปร่งใส   | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.362<br>29.582<br>29.944 | 3<br>328<br>331 | 0.121<br>0.090 | 1.337   | 0.262   |
| 4          | หลักการมี<br>ส่วนร่วม | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.641<br>27.661<br>28.302 | 3<br>328<br>331 | .214<br>.084   | 2.532   | 0.057   |
| 5          | หลักความ<br>รับผิดชอบ | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.324<br>23.792<br>24.117 | 3<br>328<br>331 | 0.108<br>0.073 | 1.491   | 0.217   |
| 6          | หลักความคุ้มค่า       | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.935<br>28.883<br>29.818 | 3<br>328<br>331 | 0.312<br>0.088 | 3.540*  | 0.015   |
| เฉลี่ย     |                       | ระหว่างกลุ่ม<br>ภายในกลุ่ม<br>รวม | 0.327<br>20.847<br>21.174 | 2<br>329<br>331 | 0.109<br>0.064 | 1.715   | 0.164   |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ ที่มีต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักคุณธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนหลักความคุ้มค่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3. ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ดังตารางที่ 5

**ตารางที่ 5** ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณที่มีต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

| รายการ               | ปัญหา                                                                                            | แนวทางการพัฒนา                                                                                                                |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. หลักนิติธรรม      | บุคลากรไม่ทราบข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา            | ผู้บริหารให้การอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบังคับ ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง |
| 2. หลักคุณธรรม       | บุคลากรขาดความเสียสละในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา                                                  | จัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและกระตุ้นการเสียสละเพื่อองค์กรอย่างต่อเนื่อง                                                  |
| 3. หลักความโปร่งใส   | การบริหารงบประมาณไม่มีการแจ้งข่าวการดำเนินงานให้ทราบอย่างต่อเนื่องและตรวจสอบได้                  | ผู้บริหารควรแจ้งผลการดำเนินงานงบประมาณอย่างต่อเนื่องและสามารถตรวจสอบได้เสมอ                                                   |
| 4. หลักการมีส่วนร่วม | ไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา                         | เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบและมีความชัดเจน                          |
| 5. หลักความรับผิดชอบ | บุคลากรขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองทำให้เกิดความผิดพลาดในการบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษา | ควรสนับสนุนให้บุคลากรได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบในหน้าที่อยู่เสมอ   |
| 6. หลักความคุ้มค่า   | บุคลากรขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรและการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าในสถานศึกษา                       | ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้บุคลากรใช้ทรัพยากรและงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพมากที่สุด             |

### สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร สรุปได้ ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 332 คน สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งโดยส่วนมากเป็นครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ประสพการณ์การทำงานในตำแหน่ง

โดยส่วนมาก 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.10 รองลงมาคือ มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.90 และน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.00 ตามลำดับ ขนาดสถานศึกษาโดยส่วนมากคือ สถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 49.40 รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.90 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 13.30 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 2.40 ตามลำดับการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมรายด้านพบว่า ความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักการมีส่วนร่วม

การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ ที่มีต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรมด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ ที่มีต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านหลักนิติธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ ที่มีต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักคุณธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนหลักความคุ้มค่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร

1. หลักนิติธรรม พบปัญหาบุคลากรไม่ทราบข้อบังคับ ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาคือ ผู้บริหารให้การอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบังคับ ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. หลักคุณธรรม พบปัญหาบุคลากรขาดความเสียสละในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาคือจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาบุคลากรและกระตุ้นการเสียสละเพื่อองค์กรอย่างต่อเนื่อง
3. หลักความโปร่งใส พบปัญหา การบริหารงบประมาณไม่มีการแจ้งข่าวการดำเนินงานให้ทราบอย่างต่อเนื่องและตรวจสอบได้ แนวทางการพัฒนาคือผู้บริหารควรแจ้งผลการดำเนินงานงบประมาณอย่างต่อเนื่องและสามารถตรวจสอบได้เสมอ
4. หลักการมีส่วนร่วม พบปัญหา ไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหาร แนวทางการพัฒนาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณใน การบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบและมีความชัดเจน
5. หลักความรับผิดชอบ พบปัญหาบุคลากรขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองทำให้เกิดความผิดพลาดในการบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาควรสนับสนุนให้บุคลากรได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง

และจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบในหน้าที่อยู่เสมอ 6. หลักความคุ้มค่า พบปัญหา บุคลากรขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรและการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้บุคลากรใช้ทรัพยากรและงบประมาณได้อย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด

## อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษและสุรินทร์ได้สรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษและสุรินทร์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักการบริหารมีส่วนร่วมเนื่องจากการบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญของการนำหลักการบริหาร ตามพระราชบัญญัติการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ตรงตามเป้าหมายขององค์กรโดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2549)

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณที่มีต่อการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษและสุรินทร์ ตามตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ เปรียบเทียบภาพรวมพบว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณ มีลักษณะการทำงานที่อิงค้ำความรู้ที่สอดคล้องกัน ดังนั้นตำแหน่งที่แตกต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ นันทะเทศ (2559) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 พบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งที่มีความแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณที่ไม่แตกต่างกันเนื่องจากปัญหาและแนวทางการพัฒนางานด้านงบประมาณมีลักษณะการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันด้านเนื้อหาและองค์ความรู้ เปรียบเทียบประสบการณ์ทำงาน ในตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันเนื่องจากการปฏิบัติงานด้านงบประมาณมีหลักการข้อกฎหมายและวิธีการที่ละเอียดและอาศัยการตีความ การตัดสินใจและการใช้เหตุผล จึงจำเป็นที่จะต้องมอบหมายงานงบประมาณให้แก่ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งที่มีความเฉพาะสูง ทั้งด้านการเงินการบัญชี พัสดุ แผนงานและนโยบาย ดังนั้นการปฏิบัติงานด้านงบประมาณที่จะเกิดประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งงานด้านงบประมาณจึงจะทำให้งานมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยย่อมมีการรับรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กร การรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การยึดถือประโยชน์ส่วนร่วมเป็นหลักตลอดจนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้น้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์มาก เปรียบเทียบด้านขนาดสถานศึกษา ภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเนื่องจาก สถานศึกษาทุกขนาด ในปัจจุบันมีการวางระบบการบริหารจัดการด้านงบประมาณอย่าง

เป็นขั้นตอนอีกทั้งยังมีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานด้านงบประมาณอย่างสม่ำเสมอจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนารณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2558) การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายหลัก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันในวาระระบบการบริหารจัดการด้านงบประมาณไว้อย่างเหมาะสมจึงทำให้ขนาดของสถานศึกษามีวิธีในการบริหารจัดการงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาได้มีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษยโสธรพบว่า ด้านหลักนิติธรรมบุคลากรไม่ทราบข้อบังคับ ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนารณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2558) การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ด้านหลักนิติธรรมบุคลากรยังไม่ทราบข้อบังคับระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนไม่ค่อยมีการพัฒนาหรือปฏิรูปกฎระเบียบให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบันแนวทางการพัฒนาผู้บริหารให้การอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบังคับระเบียบคำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารให้การอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบังคับ ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านหลักคุณธรรม พบปัญหา บุคลากรขาดความเสียสละในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนารณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2558) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโรงเรียนตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเองแนวทางการพัฒนา จัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาศักยภาพและกระตุ้นการเสียสละเพื่อองค์กรอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่า ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ด้านหลักความโปร่งใส พบปัญหาการบริหารงบประมาณไม่มีการแจ้งข่าวการดำเนินงานให้ทราบอย่างต่อเนื่องและตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของแสงเทียน จิตโรชิต (2562) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณตาม หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาขยายโอกาส ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักความรับผิดชอบพบปัญหา บุคลากรขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองทำให้เกิดความผิดพลาดในการบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบและมีความชัดเจน หลักความรับผิดชอบ พบปัญหาบุคลากรขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองทำให้เกิดความผิดพลาดในการบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาควรสนับสนุนให้บุคลากรได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบในหน้าที่อยู่เสมอ หลักความคุ้มค่าพบปัญหา การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า บุคลากรขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรและการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรนนท์ สมน้อย และฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ (2559) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ได้ให้ความเห็นว่า บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ

มีการวางแผนการใช้งบประมาณในโครงการต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า และมีการใช้เทคนิคการระดมความคิดเห็นที่หลากหลาย สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการอนุมัติและเบิกจ่ายงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า อนุมัติงบประมาณ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลการใช้งบประมาณ ผลการดำเนินงานว่ามีประสิทธิผลคุ้มค่ากับงบประมาณ และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานเพียงใด

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันอย่างเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำในการบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษา
2. ควรกำหนดกรอบคุณสมบัติด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งงานงบประมาณให้คัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในตำแหน่งให้เหมาะสมที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพกับสถานศึกษามากที่สุด

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการจัดสรรทรัพยากรที่เท่าเทียมและเหมาะสมให้กับสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการบริหารจัดการงบประมาณอันส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
2. ควรศึกษาแนวทางในการคัดเลือกบุคลากรในการดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสมด้านประสบการณ์การทำงานที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพกับสถานศึกษา

## กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานภาพแสนยากร ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำจ่าง กรรมการที่ปรึกษา ที่ให้คำชี้แนะและแก้ไขในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ทั้ง 2 ท่าน มา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สิริกัลยา สุขขี ที่เสนอแนะ แก้ไขเพิ่มเติมให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

## เอกสารอ้างอิง

- จิรนนท์ สมน้อย และฐิตินันท์ ดวงสุวรรณ. สภาพและแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2559.
- ทวิวัฒน์ อินทรประเสริฐ. การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2559.
- นโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนัก. ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ได้อย่างมีคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2557.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116, ตอนที่ 74ก. หน้า 3-4. 19 สิงหาคม 2542.

- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40. หน้า 1-94. 2560.
- รัตนารณ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา  
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต  
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2558.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ การประยุกต์ และการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์,  
2549.
- สุพจน์ นันทะเทศ. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต  
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2559.
- สุรเดช โสมาบุตร. แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2560.
- แสงเทียน จิตร์โชติ. แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาขยายโอกาส  
ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย  
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2562.